

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

4097020

Onderwerp: Toekomst herdenken Slag om Arnhem

Kernboodschap

De Slag om Arnhem is een belangrijk onderdeel van de identiteit van de stad. De gemeenteraad heeft via [amendement 24A23 'Toekomst herdenking en Bridge to Liberation Experience'](#) de wens uitgesproken om de jaarlijkse organisatie van Bridge to Liberation structureel te borgen en het bredere Airborne-herdenkingsprogramma te versterken.

Voorstel

1. In te stemmen met het voorstel voor een toekomstbestendige herdenking van de Slag om Arnhem.

Inleiding

Voorstel toekomstbestendige herdenking van de Slag om Arnhem

Dit raadsvoorstel geeft invulling aan amendement en schetst een toekomstvisie voor het herdenkingsprogramma, waarvan de Eusebiuskerk, de Berekuil en Bridge to Liberation de kernpijlers vormen. Daarnaast wordt ingegaan op de (jaarronde) activiteiten die het besef en de beleving van de waarde van vrijheid en herdenken versterken.

Het Airborne-herdenken is een wezenlijk onderdeel van de manier waarop de stad haar geschiedenis levend houdt en betekenis geeft aan het begrip vrijheid. De Slag om Arnhem is wereldwijd bekend en vormt een cruciale episode in de Tweede Wereldoorlog, met een blijvende impact op de stad en haar inwoners. Door deze gebeurtenis in de herdenkingen, maar ook in een breder (jaarrond) programma van culturele, sportieve en educatieve activiteiten uit te dragen, worden ook nieuwe generaties bewust gemaakt van de waarde van vrijheid, veerkracht en verbondenheid. Partijen die zich inzetten voor die brede programmering zijn dan ook bij de totstandkoming van dit voorstel betrokken.

Huidige situatie

Arnhem heeft een rijke traditie van het Airborne-herdenken, die zich in de loop der tijd heeft verbreed en vernieuwd om verschillende generaties en doelgroepen te bereiken. Sinds het einde van WO2 worden er jaarlijks herdenkingen georganiseerd ter nagedachtenis aan de Slag om Arnhem.

De herdenking in de Eusebiuskerk is sinds 2019 een formeel en plechtig moment, waar Arnhemmers, nabestaanden en nationale en internationale hoogwaardigheidsbekleders samenkomen. Arnhem is internationaal erkend als WO2-icoon en speelt een cruciale en internationale rol in het herdenken van de Tweede Wereldoorlog. In de afgelopen jaren hebben ministers, staatssecretarissen en impactvolle

sprekers in de Eusebiuskerk een brug geslagen tussen de gebeurtenissen van september 1944 naar de samenleving van nu. De aanwezige ministers en staatssecretarissen leggen jaarlijks een krans namens de ministerraad.

De herdenking in de Berekuil (Airborneplein) is een symbolische en ceremoniële bijeenkomst, waarbij Arnhemmers, veteranen en betrokkenen eer betonen aan de slachtoffers en evacuees.

In 2014 ontwikkelde Arnhem voor het zeventigste kroonjaar een vernieuwend en multimediaal herdenkingsconcept: Bridge to Liberation Experience bij de John Frostbrug. Dit evenement werd opgezet om het herdenkingsverhaal op een eigentijdse en toegankelijke manier te vertellen, met een breed publieksbereik. Door middel van muziek, theater, visuele projecties en persoonlijke verhalen wordt de impact van de Slag om Arnhem verbonden met actuele thema's als vrijheid en veerkracht. Vanwege het grote succes werd in 2015 de Stichting Bridge to Liberation opgericht, die sindsdien verantwoordelijk is voor de organisatie van het evenement.

De afgelopen jaren zijn er verschillende activiteiten in Arnhem bijgekomen die een relatie hebben met de Tweede Wereldoorlog, zoals de Holocaust-herdenking in november. Door deze samenhang tussen traditionele en eigentijdse vormen van gedenken heeft Arnhem zich ontwikkeld als een stad waar herdenken, beseffen en beleven op unieke wijze samenkomen. De jaarlijkse herdenkingen trekken zowel lokale, nationale als internationale bezoekers.

Toekomstvisie op het Airborne-herdenken

Kernpijlers van het programma

De combinatie van de hoofdonderdelen van de Arnhemse Airborne-herdenking: het programma in de Eusebiuskerk, de Berekuil en het avondprogramma Bridge to Liberation, vormen nu en in de toekomst de kernpijlers van de jaarlijkse Airborne-herdenking in Arnhem. Alle onderdelen hebben een duidelijke functie binnen het programma en spreken specifieke doelgroepen aan. De kracht ligt in de diversiteit van het herdenkingsprogramma, waarin elke doelgroep relevante thema's vindt. Dit wordt breed gedragen door betrokken partijen uit de stad.

Bridge to Liberation structureel

Bridge to Liberation biedt jaarlijks een betekenisvol en relevant programma bij de John Frostbrug, financieel ondersteund door een structurele gemeentelijke subsidie. De omvang van het programma is in basis ieder jaar gelijk. De Stichting heeft elk jaar de mogelijkheid om via fondsenwerving bij derden extra middelen te verwerven. De Stichting zoekt jaarlijks samenwerking met partners in de stad en (ver) daarbuiten voor de organisatie van activiteiten op allerlei momenten in het jaar, die inspelen op specifieke thema's. Vanuit de gemeente worden geen kostenverzwarende facilitaire eisen gesteld.

Brede programmering

Het zwaartepunt van het programma is het herdenkingsweekend in september. Maar daarnaast vinden, zoals ook nu het geval is, in de weken rondom het officiële herdenkingsmoment in september allerlei activiteiten en programma's in de stad en regio plaats. Ook is er jaarrond aandacht voor het Airborne-verhaal. Al die activiteiten vormen samen een sterk, afwisselend en veelzijdig Airborne-programma, georganiseerd en gedragen door uiteenlopende lokale, regionale en landelijke partners. Dit programma, dat vooral de aspecten 'beseffen' en 'beleven' en het thema 'vrijheid' accentueert en uiteenlopende

doelgroepen en generaties bereikt, versterkt de identiteit van Arnhem als Airborne-gemeente, als onderdeel van de Airborne-regio.

Beoogd effect

De versterking van Arnhem als Airborne-gemeente, waarin herdenken, beseffen en beleven in een breed (jaarrond) programma voor verschillende generaties en doelgroepen hand in hand gaan, inclusief de structurele borging van Bridge to Liberation met een jaarlijkse gemeentelijke subsidie.

Argumenten

1.1 Het bredere Airborne-programma is van lokaal, regionaal, nationaal en internationaal belang.

Arnhem speelt een centrale rol in het collectieve WO2-geheugen.

1.2 Jaarronde programmering versterkt Arnhem als Airborne-gemeente.

Naast de herdenkingen in september wordt ook op andere momenten stilgestaan bij vrijheid en herdenken. Zowel in Arnhem als in de regio worden specifiek in de maand september, maar ook gedurende het hele jaar activiteiten georganiseerd die een relatie hebben met het Airborne-verhaal. Voorbeelden daarvan zijn de permanente tentoonstelling in de Eusebius en Airborne at the Bridge en de lespakketten van Rozet.

1.3 Structurele borging van Bridge to Liberation is noodzakelijk voor continuïteit.

Zonder structurele financiering zou de toekomst van Bridge to Liberation onzeker blijven.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Mogelijk financieringstekort voor de stichting Bridge to Liberation.

De afgelopen jaren hebben provincie Gelderland en het Vfonds meegefinancierd aan het evenement. Beide partijen hebben vooralsnog geen besluit genomen over financiering in de komende jaren. Als gemeente helpen we de stichting door samen met hen het gesprek met deze partijen te voeren.

Participatie

Diverse Arnhemse, regionale en landelijke organisaties zijn bij de totstandkoming van dit voorstel betrokken. De partijen die in dit proces zijn betrokken zijn (in willekeurige volgorde) Stichting Bridge to Liberation, Stichting Citymarketing Arnhem, Nationaal Comité 4/5 mei, Airborne Museum, Cultuurnetwerk Arnhem, Eusebiuskerk, Vfonds, Platform Binnenstad Arnhem, Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Defensie, Stichting Airborne Region, Bridge to the Future, Muis, Phion, Liberation Route Europe, Rozet, Provincie Gelderland, Presikhaaf University. Zij hebben hun mening gegeven over het huidige programma en aangegeven waar zij verbetering zien. Deze opvattingen zijn verwerkt in het voorstel.

Financiën

Bridge to Liberation is met ingang van 2025 structureel geborgd in de Begroting door een jaarlijkse gemeentelijke begrotingssubsidie van € 350.000.

Uitvoering

De organisatie van Bridge to Liberation blijft in handen van Stichting Bridge to Liberation. De Stichting zoekt waar mogelijk samenwerking met lokale en regionale partners. Ook kan de Stichting zelf andere fondsen zoeken die bij willen dragen. De stichting beschouwt de structurele subsidie van de gemeente als een stevige basis.

Communicatie

Betrokken partners spelen een rol bij de verdere uitwerking. Binnen de structurele samenwerking van de gemeente met Citymarketing Arnhem wordt een communicatie- en positioneringsstrategie ontwikkeld.

Besluit van

1 april 2025

Zaaknummer

4097020

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 april 2025,

gelet op de artikel 147 lid 2 van de Gemeentewet;

besluit:

In te stemmen met het voorstel voor een toekomstbestendige herdenking van de Slag om Arnhem.

De griffier,

De voorzitter,